

I ovaj članak zakona ističe činjenicu da se stečajnom postupku vjerovnicima mogu isplatiti samo novci, te daje pravila za prijavljivanje i utvrđivanje tražbina koje za predmet imaju povremena davanja u utvrđenom iznosu.

Tako se prvo daje pravilo za slučaj kada je određeno do kada točno traju ta povremena davanja, te je rečeno da se te tražbine utvrđuju se u iznosu koji se dobije zbrajanjem još predstojećih davanja uz odbitak međukamata, odnosno te tražbine će se smanjiti na iznos koji bi, po uračunavanju zakonskih kamata za vrijeme od otvaranja stečajnoga postupka do dospeljeka, odgovarao punom iznosu tražbine.

No, u slučaju kada nije određeno trajanje povremenog davanja čiji je iznos utvrđen, onda se primjenjuju pravila za preračunavanje tražbina izražena u čl. 77. SZ, koja obvezuju vjerovnika da sam izvrši preračunavanje u vrijednost na koju se mogu procijeniti u vrijeme otvaranja stečajnog postupka.

Otuđenje tražbine

Članak 78.a

- (1) Ako stečajni vjerovnik otuđi nakon otvaranja stečajnoga postupka svoju tražbinu koju nije prijavio u tom postupku, stjecatelj tražbine može u stečajnom postupku imati samo ona prava koja bi mogao imati i njegov prednik, ako ovim Zakonom nije drukčije određeno.
- (2) Ako stečajni vjerovnik otuđi svoju tražbinu koju je prijavio u stečajnom postupku, njezin stjecatelj ulazi u pravni položaj svoga prednika, ako ovim Zakonom nije drukčije određeno.
- (3) Prijenos tražbine iz stavka 2. ovoga članka u stečajnom se postupku može dokazivati samo javnom ili javno ovjerovljenom ispravom ili ako stečajni vjerovnik taj prijenos potvrdi svojom izjavom danom pred stečajnim sucem.

Ovaj članak je dodan novelom iz 2000. godine, a temeljem čl. 72. st. 1. te novele se primjenjuje i u postupcima pokrenutim prije njezinog stupanja na snagu.

Jedina izmjena do sada je bila posljednjom novelom iz 2006. godine, kada je u stavku trećem riječi: "stečajni sud" zamijenjena sa riječima: "stečajni sudac".

Ova pravila nisu bila odmah izvršena u SZ, no pitanje cesije se javljalo u sudskoj praksi, stoga je to pitanje uređeno posebno i u zakonu. Ustup tražbine ili cesija je ugovor kojim vjerovnik svoju otuđenu tražbinu prenosi na drugu osobu. Stari vjerovnik zove se cedent, novi vjerovnik naziva se cesionar, a dužnik se naziva cesus. ZOO uređuje cesiju u člancima od 80. - 95., pri tome upotrebljava drugačije nazive za stranke i to: ustupitelj i primatelj.

Temeljem čl. 80. ZOO-a određeno je da vjerovnik može ugovorom sklopljenim s trećim prenijeti na ovoga svoju tražbinu, osim one čiji je prijenos zabranjen zakonom ili koja je strogo osobne naravi, ili koja se po svojoj naravi protivi prenošenju na drugoga. S tim da ugovor o ustupanju nema učinak prema dužniku ako su on i vjerovnik ugovorili da ovaj neće moći prenijeti potraživanje na drugoga ili da ga neće moći prenijeti bez dužnikova pristanka. Dakle, ustup tražbine znači prijelaz jedne postojeće tražbine od dosadašnjeg vjerovnika /cedent ili ustuplaci/ na treću osobu odnosno novog vjerovnika /cesionar ili primalac/, dok dužnik /cesus/ kao i sama tražbina ostaju nepromijenjeni.

Dužnik nije stranka ugovora o cesiji, niti je za valjanost ugovora o cesiji potreban pristanak dužnika, ali je ustupitelj dužan obavijestiti dužnika o izvršenom ustupanju. Naime, ugovorom o cesiji dužnik ne može biti doveden u teži položaj nego što je bio prema osnovnom ugovoru iz kojeg proistječe potraživanje prema njemu, stoga mu promjena osobe kojoj treba ispuniti tražbinu ne stavlja dodatne poteškoće. No, da bi on znao kome treba uredno i valjano ispuniti tražbinu, potrebno je dužnika obavijestiti o zaključenom ugovoru o cesiji pa time i novoj osobi vjerovnika. Sve dok ne primi obavijest o cesiji dužnik može smatrati cedenta kao jedinog svog vjerovnika i prema njemu ispuniti obvezu s valjanim učinkom, no nakon primitka obavijesti o cesiji dužnik može jedino valjano ispuniti svoju obvezu novom vjerovniku tj. cesionaru. ZOO ne stavlja posebne odredbe u pogledu oblika u kojem mora biti zaključen taj ugovor o cesiji.

Kako je osnovno pravilo kod ugovora o cesiji da se prijenosom tražbine ne mijenja pravni položaj novog vjerovnika (već samo osoba), je dodano pravilo koje ističe da, ako stečajni vjerovnik otuđi nakon otvaranja stečajnoga postupka svoju tražbinu koju nije prijavio u tom postupku, stjecatelj tražbine može u stečajnom postupku imati samo ona prava koja bi mogao imati i njegov prednik.

No, ako je stečajni vjerovnik otuđio svoju tražbinu koju je prijavio u stečajnom postupku, njezin stjecatelj ulazi u pravni položaj svoga prednika. Za potrebe dokazivanja te izmjena tablica utvrđenih tražbina je određeno da se ovaj prijenos tražbine u stečajnom se postupku može dokazivati samo javnom ili javno ovjerovljenom ispravom ili ako stečajni vjerovnik taj prijenos potvrdi svojom izjavom danom pred stečajnim sucem.

Slijedom navedenog proizlazi da je za potrebe dokazivanja u stečajnom postupku određen kvalificirani oblik ugovora o cesiji u slučaju kada se otuđuje tražbina koja je prijavljena u stečajnom postupku. To znači da ako stranke nisu taj ugovor o cesiji sklopile u javnoj ili javno ovjerovljenoj ispravi ili ako stečajni vjerovnik nije taj prijenos potvrdio svojom izjavom danom pred stečajnim sucem, onda u tom stečajnom postupku neće doći do promjene osobe stečajnog vjerovnika.

Iz sudske prakse:

1. Prema odredi članka 78.a stavak 2. Stečajnog zakona propisano je ako stečajni vjerovnik otuđi tražbinu koju je prijavio u stečajnom postupku, njezin stjecatelj ulazi u pravni položaj svog prednika, ako ovim Zakonom nije drugačije određeno.

Prema tome, ukoliko su ispunjeni uvjeti iz članka 78.a stavak 1. i 2. Stečajnog zakona, tada stjecatelj ulazi u pravni položaj svog prednika što znači da ulazi u kategoriju stečajnih vjerovnika s istim pravima koje je imao njegov prednik. To znači da budući da je sastavljena tablica ispitanih tražbina u koju se unose podaci o vjerovnicima, to utvrđene tražbine prema svom iznosu i redu koje je bivši stečajni vjerovnik kao prenositelj prenio na novog vjerovnika-stjecatelja se i nadalje nalaze u tablicama ispitanih i utvrđenih tražbina, samo s tom razlikom što se kao stečajni vjerovnik pojavljuje